

Studij sestrinstva - primjer suradnje Opće bolnice i Sveučilišta u Dubrovniku u razvoju biomedicinske znanosti i sestrinstva

Nursing Study - an example of cooperation between General Hospital and the University of Dubrovnik in the development of biomedical science and nursing

Daria Vučijević¹, Sanja Zoranić², Neven Žarković³

¹⁺²Sveučilište u Dubrovniku, Branitelja Dubrovnika 29, 20101 Dubrovnik, Hrvatska

¹⁺²University of Dubrovnik, Branitelja Dubrovnika 29, 20101 Dubrovnik, Croatia

³Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, 10000 Zagreb, Hrvatska

³Institute Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, 10000 Zagreb, Croatia

Received: March 29th 2012

Accepted: April 01st 2012

Sažetak:

Zdravstvena njega, a posebno „sestrinstvo“, kao dio medicine u Republici Hrvatskoj doživljava svoj intenzivni razvoj tijekom procesa pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji.

U proteklom desetljeću Svjetska zdravstvena organizacija [World Health Organization-WHO] pridonijela je poboljšanju zdravlja i njegovu unapređenju i očuvanju na temelju obrazovanja i edukacije. Jedna od preporuka WHO-a na kojoj se temelji razvoj edukacijskih programa sestrinstva jest i ostvarenje Cilja 18 – „Razvoj ljudskih resursa u zdravstvu“.

Sve zemlje članice EU, a njima se pridružila i Hrvatska, trebaju svojim zdravstvenim djelatnicima u sustavu zdravstva osigurati odgovarajuća znanja i sposobnosti radi očuvanja i promaknuća zdravlja. Minhenskom deklaracijom/WHO 2000 postavljene su smjernice za obrazovanje medicinskih sestara u Europi. Naglasak je na sustavnome obrazovanju zdravstvenih radnika, i to u svim segmentima zdravstvenog sustava. Smjernice su prihvaćene i u RH jer zdravstveni sustav RH treba medicinske sestre koje imaju znanja i vještine za pružanje zdravstvene njege, ali istodobno i sveučilišno obrazovane medicinske sestre koje su osposobljene za upravljačke dužnosti u sustavu javnog zdravstva kao i sveučilišnim školovanjem mladih naraštaja medicinskih sestara.

Ključne riječi: zdravstvena njega • studij sestrinstva • strategija • Sveučilište u Dubrovniku

Kratki naslov: Studij sestrinstva i razvoj biomedicinske znanosti i sestrinstva

Abstract:

Health care, in particular the nursing as a part of biomedicine in Republic Croatia experienced its intensive development during the process of Croatian accession to the European Union. In the past decade World Health Organization [WHO] has contributed to the improvement of health and its preservation and advancement based on education and training. One of the basic recommendations of WHO, which is based on the development of educational programs and nursing is Objective 18 - "Development of human resources in health". All EU member states, as well as Croatia, have their health care providers in the health system, to ensure adequate knowledge and skills to the preservation and promotion of health. Munich Declaration//WHO 2000 contains the guidelines for the education of nurses in European Union. The guidelines are accepted in Croatia, and it is obvious that health care system needs nurses who have the knowledge and skills to provide health care, but also a university-educated nurses who are qualified for managerial positions in public health system and university education of young generations of nurses.

Keywords: Health Care • Nursing Studies • Strategy • University of Dubrovnik

Running head: Nursing Study and the development of biomedical science and nursing

Uvod

Sestrinstvo je neodvojiv dio biomedicinske znanosti. Tijekom razvoja biomedicinske znanosti sestrinstvo su neopravdano zanemarivale društvene institucije. Upravo je zato potrebna edukacija medicinskih sestara zastala na razini srednjoškolskoga stupnja obrazovanja [1].

Autor za korespondenciju/Corresponding author:

Neven Žarković

Institute Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, 10000 Zagreb, Croatia

Tel: 385-1-45 60 937

Fax: 385-1-45 61 010

E-mail: zarkovic@irb.hr

Svrha je ovoga rada prikaz specifičnosti studijskog programa preddiplomskog studija Sestrinstva koji se provodi na Sveučilištu u Dubrovniku, a koji je prilagođen standardima kurikulumu studija sestrinstva Europske Unije [2]. Istodobno se posebna pozornost usmjerava originalnom dijelu sestrinske znanosti, a to je povezivanje sestrinstva u svrhu unapređenja tzv. elitne turističke destinacije, kao jednom od područja proširenja svakodnevne svrsishodnosti i opće društvene važnosti sestrinstva. Cilj je rada objasniti osnovne metode u provođenju edukacije medicinskih sestara te obrazložiti specifične ciljeve i smjernice nužne za razvoj i poboljšanje sestrinske znanosti.

Zdravstvena njega i sestrinstvo

Danas su u sustavima zdravstvene njege u uporabi najbolja metodologija i tehnološki najsavršenija oprema. Zdravstveno-dijagnostički postupci imaju ograničenja koja su isključivo uzrokovana tehnološkim razvojem povijesnog razdoblja [3]. Medicinska oprema koja je danas u uporabi i kojom se pružaju zdravstvene usluge mora zadovoljavati visokom sigurnošću i izvrsnošću u zdravstvenom sustavu, uz istodobno poboljšanje zadovoljstva u radu zdravstvenih djelatnika, ali i povećanja povjerenja i zadovoljstva bolesnika pruženim zdravstvenim uslugama [4]. Danas medicinske sestre svakodnevno izvršavaju složene radne zadatke radi poboljšanja i kontinuiranog razvoja integralne zdravstvene zaštite i zdravstvene njege te istodobno pridonose razvoju sestrinske znanosti. Dobrim i pozitivnim promjenama u promišljanju o sestrinstvu kao znanstvenoj disciplini i stalnom edukacijom usavršava se svakodnevna sestrinska praksa kao bitna sastavnica suvremene medicine [5]. Tijekom povijesti zdravstvena se zaštita temeljila na istom sustavu vrijednosti na kojemu i druge vrijednosti u društvu. Specifičnost je sestrinstva u odnosu na ostale društvene discipline što se sestrinstvo razvilo iz tradicijskih oblika njegovanja i liječenja. Upravo je stoga važnost sestrinstva potrebno tumačiti kao temeljnu ljudsku aktivnost kojom se društvena zajednica u cjelini zauzima za prepoznavanje ljudskih vrijednosti čovjeka kao pojedinca i čovjeka kao jedinice u zajednici. Sestrinstvo se kao poseban entitet počelo razvijati u ranome razdoblju kršćanstva. Prije tog vremena, skrb za bolesnike bila je isključiva odgovornost članova obitelji i/ili posluge. Nezadovoljavajući radni uvjeti pružanja zdravstvenih usluga djelovali su na stagnaciju sestrinstva sve do viktorijskoga doba. Prekretnica u razmišljanju i temelj modernog sestrinstva postavljen je 1837. godine najcitiranijim zapisom u sestrinstvu "Bog mi je progovorio i pozvao me da mu služim" koji je zapisala engleska bolničarka Florence Nightingale [6]. Nadalje, otada su postavljani temelji za razvoj modernog sestrinstva, i to osnivanjem specijaliziranih škola za medicinske sestre, usavršavanjem bolničkoga sustava i donesene su smjernice razvoja modernog sestrinstva i sestrinske znanosti.

Danas medicinski djelatnici ne mogu samostalno unaprijediti kvalitetu pružanja zdravstvenih usluga bez pomoći drugih struka. Angažman mnogih nemedicinskih stručnjaka potreban je u procesu istraživanja i razvoja sestrinske znanosti: inženjera, znanstvenika i odvjetnika. Ovaj proces zahtijeva metodologiju tzv. 'translacijskog istraživanja'. Da-

nas u medicinskim strukama postoje tri vrste istraživanja: osnovna, klinička i translacijska. Osnovna istraživanja odnose se na laboratorijske postupke, klinička istraživanja obuhvaćaju ljudske subjekte, a translacijska pridonose poboljšanju rada zdravstvenih djelatnika u izravnom kontaktu s bolesnicima, tj. iz njih proistječu novi postupci i metode koje su u svakodnevnoj kliničkoj uporabi [7]. Znanstveno najcitiraniji primjer translacijskog istraživanja i suradnje medicinskih struka program je Stanford BioDesign, koji se smatra standardom za razvoj biomedicinskih, pa tako i sestrinske znanosti [9].

Akademsko i komercijalno razmišljanje nisu prirodni partneri. Ovaj inherentni sukob mora se riješiti kako bi se omogućila uspješna komercijalizacija. Za zdravstvene djelatnike pojam komercijalizacije tradicionalno se smatra „tabu“ tema. Međutim, izbjegavanje komercijalizacije medicinskih djelatnika nerealno je jer isključivanje financijske stvarnosti može uzrokovati znatne nedostatke u svakome dijelu zdravstvenoga sustava. To jedinstveno i kontroverzno etičko područje uzrokuje značajne nedoumice, u razmatranju komercijalizacije.

Akademski uspjeh predstavlja dosezanje znanstvenih ciljeva, otkrića, a komercijalni se uspjeh mjeri količinom prihoda. Danas se smatra da je cilj tehnološkog razvoja komercijalizacija u združenom radu s akademskim istraživanjima, a upravo stručni studij sestrinstva omogućava medicinskim sestrama budućnosti uvid u nova znanja i poboljšanje struke i osobnog statusa u društvu [10].

Zdravstvena njega u Dubrovniku

Povijest zdravstvene kulture u gradu Dubrovniku ima svoj kontinuitet od Dubrovačke Republike do danas. Ona se usporedno razvijala s cjelokupnom dubrovačkom znanstvenom, kulturnom i gospodarskom baštinom.

Dubrovačka Republika i grad Dubrovnik stoljećima su održali osobnu prepoznatljivost, i to uspješnim upravljanjem gradom uporabom diplomatskih vještina, te je sačuvana sloboda, mir i samostojnost, a istodobno je sačuvan gospodarsko-ekonomski, kulturni i znanstveni prosperitet. Dubrovačka medicina obogatila je hrvatsku i svjetsku medicinsku povijest originalnim zakonima, postignućima i idejama. Neki su jedinstveni doprinosi dubrovačke medicinske tradicije dubrovačka karantena, jedinstveno organizirane liječničke i ljekarničke službe, služba gradskih čistača, arhitektura i izgradnja gradske kanalizacije, opskrba pitkom vodom, osnivanje deponija za smeće, hospitali, nahodišta i leprazoriji, uz niz drugih javnih zdravstvenih mjera.

U samim počecima nastanka dubrovačke medicinske tradicije iznalazila se potreba provođenja zdravstvene njege, ali i bilježenje/dokumentiranje o uspješnosti provođenja mjera zdravstvene njege. Povezanost zdravstvenog djelatnika kao davatelja usluga i inovacije ima vrijednost u dva važna čimbenika: stvaranju ideja i vlasništva ideje. U svakodnevnom radu to je trenutak ili rezultat sustavnog rješavanja problema radi poboljšanja rada i zdravstvenog radnika kao davatelja usluga i zdravstvenog sustava kao koordinatora u pružanju zdravstvenih usluga [11].

Danas, kada liječenje bolesnika zahtijeva uporabu najmodernijih postupaka/metoda zdravstvene njege, potrebno je

stalno provoditi zapise o kvaliteti učinjenih postupaka odgovarajućim vođenjem sestrinske dokumentacije.

Novi medicinski proizvod ima četiri načela *prima facie* medicinske etike, a to su autonomija, dobrotvornost, nezloćudnost i pravda. Pridržavanje ovih načela u procesu nastanka novog medicinskog proizvoda omogućuje izgradnju logičke matrice za tijek razvitka proizvoda te otvara zanimljive dileme [12]. Dva su aspekta uvođenja novih medicinskih proizvoda u svakodnevni rad. To su: utjecaj specifičnih/novih uređaja na bolesnika / primatelja zdravstvene usluge i kontemplaciju tj. općefilozofsku implikaciju svrhe uporabe novog medicinskog uređaja. U procesu razvoja novog medicinskog uređaja važnu ulogu ima i autonomija medicinskog djelatnika kao davatelja, te bolesnika kao primatelja zdravstvenih usluga. U ovom procesu bolesnik treba posve biti uključen u proces donošenja odluka te aktivno surađivati s medicinskim djelatnicima, i to posebice s medicinskim sestrama.

Temeljem navedenih čimbenika u općoj bolnici Dubrovnik uvedeni su novi postupci/metode u sustavu davanja zdravstvenih usluga, i to:

ad1] prvi je put u Republici Hrvatskoj uvedeno vođenje sestrinske dokumentacije uporabom ethernet (local area networks-LANs) bolničke mreže.

ad2] U radu svake medicinske sestre ključna je zdravstvena njega koja obuhvaća plan i savjesno provođenje postupaka zdravstvene njege, a rezultati o kvaliteti zdravstvene njege i utjecaju na zdravstveno stanje bolesnika bilježe se u kontekstu provedenih pretraga i dijagnostičko-terapeutskih postupaka. Statistički rezultati čimbenika u uporabi su za poboljšanje znanja medicinskih sestara i studenata sestrinstva.

ad3] Opća bolnica Dubrovnik ima organiziranu službu medicinskih sestara koja osigurava provođenje zdravstvene njege tijekom 24 sata svih sedam dana u tjednu, i to u neposrednom kontaktu s pacijentom. Osigurana je provedba mjera/postupaka zdravstvene njege bolesnicima u bolničkom smještaju, i istodobno je združena s ostalim mjerama davatelja zdravstvenih usluga u bolničkom sustavu, te je osnovni čimbenik za poboljšanje kvalitete zdravstvenih usluga. Iz svega navedenog preddiplomski stručni studij sestrinstva važan je čimbenik u kontinuiranom razvoju i razumijevanju usluga/metoda/postupaka medicinske skrbi.

Preddiplomski stručni studij sestrinstva teče u suradnji sa Sveučilištem u Dubrovniku i Općom bolnicom u Dubrovniku i traje tri godine (šest semestara). Većina studenata aktivno je zaposlena te se nastava održava petkom i subotom. Na taj se način studentima omogućuje da sudjeluju u nastavi i da se zadovoljavajuće ostvari zakonom regulirana satnica.

Najviše je predavača i stručnih suradnika u nastavi iz Opće bolnice u Dubrovniku, uz manji broj nastavnika gostiju. Praktični rad studija, održava se u Općoj bolnici, kao i terenska nastava. Danas stručni studij sestrinstva ima oko 90 studenata, i to u tri generacije. Kurikulum studija izrađen je sukladno svim standardima i ispunjava sve kriterije, uz načelo „mutual recognition seu acqui communicar“ studentskih programa EU.

Nakon završetka studija studenti su osposobljeni za pružanje usluga dobre sestrinske prakse jer tijekom trogodišnjeg školovanja dobivaju potrebna znanja, i to iz:

- bioloških i humanističkih znanosti;
- fiziologije i patofiziologije rasta i razvoja;
- koncepta zdravlja i unapređenja zdravlja;
- patofiziologije stresa i srodnih zdravstvenih disciplina;
- kliničkih specijalnosti;
- osnovnih načela o učenju i podučavanju;
- komunikologije;

Sukladno standardima edukacije obuhvaćena je i etička dimenzija zdravstvene skrbi, kao i zaštita prava pacijenta. Zbog nejasno oblikovane politike skrbi na nacionalnoj razini toj se temi tijekom edukacije posvećuje posebna pozornost. Na završetku studija studenti su razvili sestrinske vještine, kao što su: primjena procesa sestrinske skrbi, komunikacija s pacijentima i članovima zdravstvenog tima, vještine u vođenju sestrinske dokumentacije. Nakon završetka studija sestrinstva, prvostupnici su osposobljeni za kompetentno sudjelovanje u provedbi dijagnostičkih i terapijskih postupaka, uz sposobnost samostalnog procjenjivanja cjelokupne pacijentove simptomatologije, uz poštovanje i bioetički tretman pacijenta kao subjekta, uz poštovanje pacijentove individualnosti kao bitne odrednice holističkog pristupa u sestrinstvu.

Program stručnog studija sestrinstva u Dubrovniku organiziran je i prilagođen edukaciji liječenja različitih kategorija bolesnika i njihovih potreba. Stoga je program studija prilagođen teorijskom i praktičnom osposobljavanju medicinskih sestara kao stručnjaka koji samostalno donose odluke o metodama zdravstvene njege, poboljšavaju kritičko mišljenje i iznalaze najbolja rješenja u terapijskim postupcima.

Tijekom studija kod polaznika se razvijaju posebnosti u profesionalnom ponašanju, i to u:

- obavljanju radnih zadataka i intervencijama za koje su školovani;
- prepoznavanju vlastitih potreba za trajnom edukacijom;
- podučavanju mlađih generacija;
- načelima profesionalnog ponašanja u ophođenju sa suradnicima;
- zaštiti interesa struke i potrebi unapređivanja standarda dobre sestrinske prakse.

Studij sestrinstva u funkciji strategije razvoja grada Dubrovnika

Zdravstvena njega na području Dubrovačko-neretvanske županije provodi se u Općoj bolnici u Dubrovniku i u primarnoj zdravstvenoj zaštiti [PZZ]. Ovome je potrebno pridružiti i privatni sektor koji je u razvoju. U tom sustavu zdravstvene njege uloga sestrinstva iznimno je važna.

Dubrovačko-neretvanska županija smještena je na krajnjem jugu RH, i time je i opća dubrovačka bolnica smještena na krajnjem jugu granica RH. S obzirom na to, provođenje svih oblika zdravstvene njege u Županiji je znatan geoekonomske čimbenik. Grad Dubrovnik međunarodno je regionalno središte, što rezultira regionalnim povezivanjem grada s Republikom Crnom Gorom i Republikom Bosnom i Hercegovinom u izradi i izvršavanju projekata regionalnog

razvoja. Zbog svega navedenog pitanje povećanja kvalitete i kvantitete ljudskih potencijala u domeni zdravstvene njege u Dubrovniku, kao regionalnom centru, ima puno opravdanje i potpora je europskom modelu regionalnog razvoja, kako sveučilišta, tako i Opće bolnice kao suvremene zdravstvene, ali i znanstveno-nastavne institucije.

Prema podacima Hrvatske turističke zajednice, znatan je dio tzv. hrvatskog elitnog turizma i grad Dubrovnik, što je i potaknulo zahtjeve za višom razinom pružanja turističkih usluga, u koje je potrebno uvrstiti i zdravstvenu skrb. Iz navedenih razloga bilo je potrebno povećati stupanj kvalitete zdravstvenih usluga te je ekonomski i sociološki bilo opravdano utemeljiti stručni studij sestrinstva. Jedan od čimbenika razvoja sveučilišnog studija sestrinstva u Dubrovniku bilo je osnivanje Laboratorija za molekularne bioznanosti kao zajedničkog laboratorija Instituta Ruđer Bošković, Opće bolnice Dubrovnik i Sveučilišta u Dubrovniku. Ovaj znanstveno-istraživački i edukacijski laboratorij sastavni je dio Znanstvene jedinice Opće bolnice Dubrovnik, koji omogućava dugoročni razvoj biomedicinske znanosti u cijeloj regiji.

Strateške odrednice studija sestrinstva (vizija i misija)

Razvojno-strategijski, za sveučilišni studij sestrinstva može se reći da osposobljava polaznike studija da steknu znanja za svakodnevnu primjenu učinkovitih praktičnih vještina za sve kategorije bolesnika te im osiguraju sigurnu, kompetentnu i etičnu zdravstvenu skrb.

Studij sestrinstva, osmišljen je tako da medicinsku sestru osposobi za zdravstvenog profesionalca sa širokom intelektualnom osnovicom koja omogućuje ispravno kliničko odlučivanje. Takav/va profesionalac/ka ima sve potrebne kliničke vještine koje omogućuju da samostalno obavlja sve metode/postupke u svakodnevnoj praksi. Pritom valja istaknuti novo stajalište o potrebi cijeloživotnog učenja, uz etičku dimenziju profesije, po kojoj se sestrinstvo razlikuje od svih drugih zanimanja.

Tako se u smislu razvojnog kontinuiteta redovitim obrazovnim i istraživačkim aktivnostima stalno podiže kvaliteta života i zdravlja ljudi u zajednici. Osmišljavanjem, kreiranjem i provođenjem novih gospodarsko-zdravstvenih projekata osnažuje se socijalna dimenzija akademske djelatnosti studija u zajednici. Pritom se cijeli razvoj zdravstvene djelatnosti usmjerava na povećanje stupnja samofinanciranja i samoodržanja, uzdižući se ujedno iznad same razine stručnog studija te se usmjerava prema znanstveno-istraživačkim profitabilnim projektima.

Polazeći od strategije razvoja studija sestrinstva, viziju i ostvarenje možemo prepoznati u misiji Opće bolnice u Dubrovniku koja se može sažeti u: „Služiti zajednici kao medicinsko središte izvrsnosti koje osigurava kvalitetnu zdravstvenu zaštitu stanovnicima Dubrovačko-neretvanske županije i njezinim posjetiteljima. Poštujući medicinsku tradiciju Dubrovnika i povijest preventivnog i bolničkog liječenja još od 1377. godine, bolnica teži postati centar medicine južne Hrvatske za liječenje, preventivu i edukaciju zdravstvenih djelatnika“. Pritom je uloga sestrinstva nezaobilazna te je misija i vizija bolnice u gradu Dubrovniku sukladna misiji i viziji sestrinstva. Educirane medicinske sestre osno-

va su za funkcioniranje moderne bolnice i zdravstva uopće te se pred sestrinstvo gotovo svakodnevno postavljaju sve složeniji zahtjevi na koje sestrinstvo može odgovoriti samo uz kvalitetnu edukaciju, a postojeći program stručnog studija sestrinstva posve zadovoljava visoke kriterije edukacije.

Studij sestrinstva kao sastavnica Sveučilišta u Dubrovniku

Sveučilište u Dubrovniku osnovano je 2003. godine na temeljima duge tradicije visokog školstva, a njegov je početak u javnoj obrazovnoj ustanovi Collegium Ragusinum iz 17. stoljeća. Ta se ustanova povezuje sa svjetski poznatim znanstvenikom Ruđerom Boškovićem, koji ju je svojedobno pohađao.

Moderno visoko obrazovanje u Dubrovniku počinje osnivanjem Više pomorske škole, a zatim Fakulteta za vanjsku trgovinu i turizam, Pomorskim fakultetom te Veleučilištem u Dubrovniku. Razvijajući se u moderno sveučilište, Sveučilište u Dubrovniku posebnu je pozornost usmjerilo na održavanje i unapređenje sustava kontrole kvalitete rada i poslovanja, što potvrđuje dobivanje standarda HRN EN ISO 9001:2002.

Sveučilište u Dubrovniku jedna je od razvojnih odrednica Dubrovnika kao elitne turističke destinacije [slika 1].

SLIKA 1. Nova zgrada Sveučilišta u Dubrovniku (preuređena zgrada stare bolnice).

Sukladno strateškim odrednicama grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske županije, dio programa, to jest odjeli na Sveučilištu, usmjereni su jednim dijelom na more, turizam te upravljanje turističkim i općenito gospodarskim resursima. Drugi dio programa razvija se neovisno o pomorskoj orijentaciji Sveučilišta te se može obrazložiti kao dogradnja tradicionalnog programa koji se kontinuirano razvija.

Sveučilište u Dubrovniku nositelj je ukupnog visokog obrazovanja i razvoja znanosti u gradu Dubrovniku. Ono u svojim strateškim dokumentima još u začetcima svoga nastanka nalazi mjesto i studiju sestrinstva. Sveučilište u Dubrovniku dobro „osluškuje“ potrebe iz okruženja, brzo im se prilagođava i zadovoljava ih. Potreba osnivanja studija sestrinstva najbolji je primjer, kao i strateška suradnja s Općom bolnicom Dubrovnik te drugim srodnim ustanovama, posebice s Institutom Ruđer Bošković iz Zagreba.

Strateški dokumenti Sveučilišta u Dubrovniku nedvojbeno upućuju na potrebu razvoja novih sveučilišnih programa koji bi podupirali razvoj grada Dubrovnika kao elitne turističke destinacije i akademskog središta koje se temelji na znanju temeljnog društva.

Vizija Sveučilišta

Postati sveučilištem koje će karakterizirati izvrsnost studija i međunarodna prepoznatljivost.

Vrijednosti Sveučilišta

Znanje, stručnost, napredak, izvrsnost, sloboda govora i misli, tradicija.

Misija Sveučilišta

Pridonijeti lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj zajednici na temeljima obrazovanja i znanstveno-istraživačkog rada na najvišoj razini kvalitete i izvrsnosti. Zbog sve većih i zahtjevnijih potreba u društvu, Sveučilište je spremno mijenjati sadržaje svojih programa, podizati obrazovnu razinu nastavnika, modernizirati svoje razvojne kapacitete i istraživačku opremu.

U misiji Sveučilišta u Dubrovniku nalazimo karakteristiku koju treba istaknuti kao kvalitetu ovoga relativno malog sveučilišta, a to je otvorenost za razvoj, kao i otvorenost za nove programe, sukladno potrebama tržišta. Činjenica da je, posebno u sezoni, zdravstvena njega neodvojiv dio kvalitetne turističke ponude, pokazuje potpunu opravdanost pokretanja studija sestrinstva pri Sveučilištu u Dubrovniku. U listopadu 2008. godine upisana je prva generacija studenata trogodišnjeg stručnog studija sestrinstva, a u akademskoj 2011./2012. godini nastavu pohađa već četvrta generacija studenata. Studenti prve generacije završavaju studij, a prvi je završni rad obranjen 16. veljače 2012. godine [slika 2].

Izvedbeni program studija sestrinstva opravdava visoke kriterije i očekivanja postavljena pred taj studij i njegove polaznike. Programom preddiplomskog studija sestrinstva, uz opće ciljeve definirani su i specifični ciljevi, koji su usmjereni prema razvoju specifičnih znanja, vještina i stavova u svrhe dobre procjene potreba za zdravstvenom njegom, izbor najbolje strategije razvoja, upravljanja, koordinacije i evaluacije zdravstvene njege u različitim situacijama. Tome valja pridružiti i ciljeve koji omogućuju promjene unutar društvene zajednice radi promicanja zdravlja i sprječavanja bolesti. U domeni specifičnih ciljeva definirana je usmjere-

nost na razvijanje vještine kritičke analize, sinteze i evaluacije zdravstvene njege, kao i razvijanja sposobnosti donošenja odluka u postupcima u zdravstvenoj njezi u nepredviđenim okolnostima. Na studiju se razvijaju i sposobnosti svakog studenta za prepoznavanje složenih problema te pronalaženja mogućih putova za njihovo rješenje kao dio specifičnih ciljeva.

Zaključak

Kvalitetna sestrinska skrb/zdravstvena njega preduvjet je napretka zdravstva, a strateško planiranje razvoja sestrinstva nacionalni je prioritet u razvoju zdravstva u Republici Hrvatskoj. Radi održavanja kontinuiteta razvoja zdravstva svim je registriranim medicinskim sestrama potrebno omogućiti kontinuirano stručno usavršavanje kojim bi zdravstveni sustav odgovorio dinamičnim dostignućima vremena u kojemu živimo. Zbog toga je na hrvatskim sveučilištima potrebno razvijati preddiplomsku, diplomsku i poslijediplomsku razinu studija sestrinstva, kako bi se struktura sestara s nižim stupnjem naobrazbe promaknula u znanstvene kategorije.

S obzirom na angažman i stručnost rada hrvatskih medicinskih sestara koji nije upitan, medicinske sestre često izvršavaju i radne zadatke za koje nisu kvalificirane. Ipak, zbog promjena koje nas očekuju ulaskom Republike Hrvatske u EU, medicinskim je sestrama potrebno omogućiti doškolovanje i na taj način povećati njihovu konkurentnost na tržištu davatelja zdravstvenih usluga.

Potrebu za studijem sestrinstva prepoznalo je Sveučilište u Dubrovniku i program se studija stalno kvalitativno razvija. Grad Dubrovnik se sa svojim geostrateškim položajem pokazao kvalitetnom lokacijom, a studij sestrinstva kao dobar izbor i razvojna odrednica Sveučilišta u Dubrovniku.

Znanja koje studenti steknu tijekom studija primjenjiva su svakodnevnom radu medicinskih sestara, i to na svim razinama zdravstvene zaštite, što istodobno pridonosi podizanju kvalitete sestrinske skrbi na potrebnu, višu razinu stručne i medicinske znanosti.

LITERATURA

- [1] Stipaničev-Mustapić J. Medicinska sestra jučer, danas, sutra. *Samaritanac* 2009;10/20:31-36.
- [2] Munich Declaration: Nurses and midwives: a Force for Health, 2000 WHO Regional Office for Europe, DK-2100 Copenhagen, Denmark.
- [3] Chitwood Jr. WR. Developing and financing new technology. *J Thorac Cardiovasc Surg* 2002;124:223-230.
- [4] Toner M, Tompkins RG. Invention, innovation, entrepreneurship in academic medical centers. *Surgery* 2008;143:168-171.
- [5] Krummel TM, Shafi BM, Wall J, Chandra V, Mery C, Gertner M. Intellectual property and royalty streams in academic departments: myths and realities. *Surgery* 2008;143:183-191.
- [6] Cohen I. "Florence Nightingale". *Scientific American* 250 (3): 128-137. doi:10.1038/scientificamerican0384-128. PMID 6367033.
- [7] Platt AC, Evans RW, Platt JL. "Commercialization," a perspective. *Surgery* 2008;143:157-161.
- [8] Baker S, Weinzweig J. Bioentrepreneurialism for the plastic surgeon. *Plast Reconstr Surg* 2008;122:295-301.
- [10] Heller CA, Michelassi F, Shuler ML. Accelerating innovation between surgeons and biomedical engineers in the academic setting. *Surgery* 2008;143:171-175.
- [11] Riskin DJ, Longaker MT, Gertner M, Krummel TM. Innovation in surgery: a historical perspective. *Ann Surg* 2006;244:686-693.
- [12] Gillon R. Medical ethics: four principles plus attention to scope. *BMJ (Clin Res Ed)* 1994;309:184-188.

SLIKA 2. Prvi završni rad pod nazivom „Patofiziologija prekanceroza usne šupljine“ izradila je kolegica Marijana Burum pod vodstvom prof. dr. Nevena Žarkovića iz Instituta Ruđer Bošković.